



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД
РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
НА КОМИСИЯТА ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР
НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ
ЗА ПЕРИОДА 2021-2023 ГОДИНА**

София, 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ	стр.
I. ВЪВЕДЕНИЕ	3
II. ВИЗИЯ	3
III. МИСИЯ	3
IV. ОСНОВНИ ЦЕННОСТИ И ПРИНЦИПИ	4
V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	5
1. Надзор над дейността на регистрираните одитори	5
1.1. Надзор за качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори	5
1.2. Надзор над дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители	6
1.3. Наблюдение и оценка на дейността на одитните комитети	6
1.4. Правна рамка на надзорната дейност на КПНРО	
2. Институционално развитие	7
2.1. Независимост на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори	7
2.2. Професионална компетентност на служителите	7
2.3. Съвременни информационни и комуникационни технологии	7
2.4. Развитие на одиторската професия	7
3. Обществена отговорност	8
3.1. Взаимодействие с други надзорни и регулаторни органи	8
3.2. Взаимодействие с ИДЕС	8
3.3. Международно признание	8
VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА	9
VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА	9

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО) е независим орган за регулиране и надзор върху професионалната дейност на регистрираните одитори и дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) по отношение на делегираните му функции, както и за наблюдение на пазара на одиторски услуги и на дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес.

Комисията е юридическо лице на бюджетна издръжка и е създадена през 2008 г. при транспониране в българското законодателство на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и Съвета за задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети. Комисията се избира от Народното събрание и отчита дейността си пред него. В края на 2016 г. е приет нов Закон за независимия финансов одит (ЗНФО), с който се транспонират в българското законодателство изискванията на изменителната Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., както и се приемат мерки по прилагането на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е надзорен орган, който осъществява дейността си при спазване принципите за законност, публичност и прозрачност. Организационната структура и функциите на комисията са регламентирани със ЗНФО и обнародвания в Държавен вестник Правилник за дейността на КПНРО.

Комисията е член на Комитета на европейските органи за надзор на одита (КЕОНО) и на Международния форум на независимите одитни регулатори (МФНОР), осъществява сътрудничество с компетентните органи на държавите-членки на Европейския съюз и на трети държави, отговарящи за независимия финансов одит.

Стратегията на КПНРО е насочена към определяне на нейните основни цели и приоритети за периода 2021-2023 г. Стратегията ще послужи като основа за годишното планиране на дейността на КПНРО. Изпълнението на стратегията е процес, в който ще участват както ръководството, така и администрацията на комисията.

При разработване на стратегията са отчетени постигнатите резултати и натрупания опит през периода на функциониране на КПНРО. Стратегията отразява вижданията на комисията за необходимите промени, свързани с новите предизвикателства за прилагане на европейската правна рамка в областта на независимия финансов одит в български условия.

II. ВИЗИЯ

Визията за развитие на КПНРО е свързана с утвърждаването ѝ като водеща институция със съществен принос за защита на обществения интерес чрез създаване на условия за поддържане на високо качество на одиторските услуги в съответствие с професионалните стандарти и установените добри европейски и международни практики.

III. МИСИЯ

Мисията на КПНРО е осъществяването на ефективен надзор над дейността на регистрираните одитори с цел осигуряване на високо качество на одиторските услуги и повишаване доверието на ползвателите към информацията в годишните финансови отчети.

В изпълнение на мисията си КПНРО:

- упражнява надзорни правомощия чрез извършване на инспекции и разследвания за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори;
- извършва проверки относно изпълнение на делегираните функции на професионалната организация на регистрираните одитори по:

- а) организирани и провеждани на изпитите за придобиване на правоспособност изпитите за получаване на диплома за дипломиран експерт-счетоводител и придобиване на правоспособност на регистриран одитор;
 - б) контрола за гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори, които не одитират финансови отчети на предприятия от обществен интерес;
 - в) продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;
- осъществява наблюдение върху пазара на одиторски услуги във връзка със задължителния одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес;
 - наблюдава и оценява резултатите от дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес;
 - осъществява сътрудничеството със съответните органи на Европейския съюз, с компетентните органи на другите държави членки на Европейския съюз, или на трети държави, отговарящи за задължителния финансов одит.

IV. ОСНОВНИ ЦЕННОСТИ И ПРИНЦИПИ

При изпълнение на своята мисия комисията се ръководи от ценности и принципи, които се споделят както от председателя и членовете ѝ, така и от всички нейни служители.

Законност и безпристрастност

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори осъществява дейността си в съответствие с изискванията на Закона за независимия финансов одит, Правилника за устройството и дейността си и вътрешните нормативни актове, като се стреми непрекъснато да развива и усъвършенства своите правила, процедури и практики за постигане на по-ефективен надзор над дейността на регистрираните одитори. При упражняване на надзорните си правомощия КПНРО прилага справедлив и безпристрастен подход към регистрираните одитори.

Независимост

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е оперативно независима от външно влияние, от търговски и други секторни интереси при упражняване на своите функции. Дейността на комисията се финансира от държавния бюджет, с което се гарантира финансовата независимост от одитори и одиторски фирми. Израз на независимостта на КПНРО е възможността ѝ самостоятелно да планира и осъществява своята дейност в съответствие със законовите правомощия и отговорности, вкл. спазване на изискването финансирането на инспекционната дейност да е адекватно, достатъчно и независимо от надзираваните регистрирани одитори.

Професионализъм и почтеност

Председателят и членове на комисията, както и нейните служители, при осъществяване на своите функции прилагат знания и умения, съответстващи на тяхното образование и квалификация, при спазване на високи професионални и етични норми.

Инспекторите в КПНРО са независими от регистрираните одитори и тяхната професионална организация, имат подходящо професионално образование и съответстващ опит в областта на финансовия одит и финансовото отчитане, не упражняват дейност, свързана с финансовия одит, и са преминали обучение за контрол на качеството на дейността на регистрираните одитори.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори последователно прилага принципа за избягване на конфликт на интереси по отношение на своите членове и служители и създава подходящи процедури за защита на конфиденциалната информация от публично разпространение.

Ефективност и ефикасност

При осъществяване на дейността си КПНРО управлява ресурсите си ефективно и ефикасно, в съответствие с добрите европейски и международни практики. Комисията систематично осъществява периодични инспекции на регистрираните одитори, които одитират финансови отчети на предприятия от обществен интерес и контролира изпълнението на препоръките, дадени в резултат от инспекциите.

В качеството си на одитен регулатор комисията разполага с механизъм за извършване на разследвания по своя преценка или при получени сигнали и предложения за предполагаеми нарушения при извършването на задължителен финансов одит и/или предоставянето на свързани с одита услуги, както и да санкционира поднадзорните лица посредством налагане на глоби и имуществени санкции, както и прилагане на надзорни мерки.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори получава информация, свързана с надзорната си дейност, от трети лица, посредством процедура за подаване на сигнали за нарушения и злоупотреби.

Публичност и прозрачност

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори оповестява резултатите от дейността си по разбираем и достъпен начин, осигурявайки достатъчна степен на информираност за широк кръг потребители. Информация за решенията на комисията, както и за резултатите от извършените инспекции, разследвания и проверки се публикуват на интернет страницата на надзорния орган.

Сътрудничество и конструктивност

В работата си с други надзорни и контролни органи в Република България КПНРО създава условия за работна среда, базирана на откритост, сътрудничество и доверие. КПНРО поддържа с ИДЕС и регистрираните одитори отношения на диалогичност и сътрудничество.

В качеството си на дългогодишен член на Международния форум на независимите одитни регулатори и като представител на Република България в Комитета на европейските органи за надзор на одита, комисията си сътрудничи, обменя информация и споделя опит с одитните регулатори на другите държави членки на ЕС, с компетентните европейски институции и с трети страни, при спазване на нормативно регламентирани процедури, гарантиращи конфиденциалността на информацията.

V. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Цел 1. Надзор над дейността на регистрираните одитори

1.1. Надзор върху качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори:

- фокусиране на надзора върху одити в значими, високорискови и структуроопределящи сектори на икономиката;
- разширяване приложението на рисково-базирания подход при осъществяването на надзорната дейност с акцент върху одитите в предприятия от обществен интерес и дейността на големите одиторски дружества;
- анализ на прилаганата методология за извършване на инспекциите и усъвършенстването ѝ в отговор на специфичните изисквания и правила на европейското и националното законодателство и добрите международни практики;
- разработване и прилагане на методология и инструментариум за ефективно наблюдение и анализ на пазара на одиторски услуги;
- разработване и прилагане на диференциран подход при инспекциите на големи, средни и малки одиторски практики;

- разширяване обхвата на тематичните инспекции в обществено значими сектори с фокус върху проверки освен в дружествата от „голямата четворка“, и в дружествата от по-малки международни мрежи и местни дружества със значими пазарни дялове в тези сектори; допълнителни мерки за установяване на работно сътрудничество между комисията и други регулаторни органи с цел повишаване ефективността на тези инспекции;

- осигуряване на системно текущо консултиране на инспекторите по приложимите счетоводни стандарти;

- разширяване обхвата на вътрешния контрол върху качеството на инспекционната дейност чрез:

- а) подобряване на текущия контрол върху работата на инспекционните екипи;
- б) извършване на преглед за контрол на качеството на докладите от инспекциите преди приемането им от комисията;
- в) обвързване на резултатите от прегледа за контрол върху качеството с индивидуалните възнаграждения на служителите.

1.2. Надзор над дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители:

- въвеждане на текущ надзор върху работата на Съвета за контрол на качеството на одиторските услуги по планиране и изпълнение на инспекциите на практиките с одиторски ангажименти към предприятия, които не са обществен интерес, вкл. чрез пряко включване на представители на комисията в обсъждането и оценяването на резултатите от инспекциите на съвета;

- подпомагане на ИДЕС за изпълнението на ангажиментите му, свързани с осигуряването на качествени учебни материали и въвеждането на съвременни форми на обучение, в т.ч. създаване на пълноценни условия за самоподготовка;

- проучване и експериментално въвеждане от института на алтернативни възможности за работа с изявени студенти и тяхното привличане към одиторската професия;

- актуализиране на нормативната рамка в областта на организиране и провеждане на изпитите за придобиване на правоспособност на регистриран одитор;

- въвеждане на система за периодичен надзор върху дейностите по професионалното развитие на регистрираните одитори;

- повишаване на системността и изискванията при надзора върху контрола на качеството на одиторската дейност при изпълнение на финансов одит на финансови отчети на предприятия, които не са от обществен интерес, и професионалното поведение на регистрираните одитори.

1.3. Наблюдение и оценка на дейността и одитните комитети:

- разширяване дейността на КПНРО по отношение методическото подпомагане на одитните комитети, вкл. чрез:

- а) провеждането на периодични секторни срещи с комитетите за целите на идентифициране и решаване на проблемите в тяхната работа;
- б) изготвяне и публикуване на методически материали за дейността на одитните комитети в определени области на дейността им;

- актуализиране на нормативната рамка с оглед постигане целите на създаването и дейността одитните комитети при необходимост.

1.4. Правна рамка на надзорната дейност на КПНРО:

- изготвяне на нови и актуализиране на действащите вътрешни нормативни актове в съответствие с други промени в националното и европейското законодателство;

- прецизиране нормативните и методологическите предпоставки на административнонаказателните производства във връзка с прилагането на МОС, като тяхната база се стесни до ключови изисквания;

- задълбочаване консултантския характер на работата на комисията чрез даване на препоръки и предписания към одиторите и проследяване на тяхното изпълнение;
- проучване на международния опит и установените добри практики в надзорната дейност на аналогични регулаторни органи и подготовка за перспективни промени във вътрешните нормативни актове на КПНРО с оглед на новите тенденции в одита.

Цел 2. Институционално развитие

2.1. Независимост на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори:

- строго спазване на изискването надзорният орган самостоятелно да планира и осъществява своята дейност в съответствие със законовите си правомощия и отговорности, като се консултира за държавните приоритети и оценката на рисковете със съответните държавни органи и заинтересовани страни;
- предложенията за бюджет на комисията да отговарят на законовото изискване финансирането на надзорната дейност да е адекватно, достатъчно и в съответствие с фундаменталния принцип за независимост, като отговарят на критериите за икономичност, ефикасност и ефективност;
- с прилаганите методологии за надзорна дейност да бъдат съхранени и доразвити предпоставките за независимост на инспекционните екипи и техните ръководители, при повишаване на тяхната отговорност за изпълнение на ангажиментите;
- безкомпромисна реакция при случаи на нарушаване на изискването за конфиденциалност и разкриване на професионална тайна.

2.2. Професионална компетентност на служителите:

- поддържане на високо ниво на изискванията към подбора на нови служители в областта на одита и счетоводството;
- подобряване професионалната компетентност на служителите, като в основата на системата за обучение се постави индивидуалното планиране, основано на дефицитите от компетентности;
- стимулиране на служителите за придобиване на професионални сертификати в области, свързани с одита и счетоводството;
- длъжностното израстване на служителите да бъде обвързано в по-голяма степен с техния напредък в усвояването на компетентности.

2.3. Съвременни информационни и комуникационни технологии:

- въвеждане и поддържане на съвременни информационни и комуникационни технологии при извършване на инспекциите и разследванията;
- прилагане на рисков базирана система за управление на надзорната дейност чрез използването на системи за електронна обработка на информацията;
- създаване и поддържане на интегрирана база данни за дейността на регистрираните одитори, извършващи одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес, за предприятията от обществен интерес, както и за техните одитни комитети;
- автоматизиране на аналитичните процеси за целите на оценка на риска, наблюдението на пазара на одиторски услуги и дейността на одитните комитети до степен на автоматично генериране на стандартни отчети;
- осигуряване на прозрачност при осъществяване на дейността чрез поддържане на достъпна, полезна и актуална официална страница на КПНРО в интернет.

2.4. Развитие на одиторската професия:

Пълноценното ангажиране потенциала на Експертния съвет по одит и на ИДЕС за осмисляне на предстоящите промени в европейското законодателство в областта на

счетоводството и одита и очертаващите се промени в регулаторната и методологическа рамка на развитието на одиторската професия в България.

Цел 3. Обществена отговорност

3.1. Взаимодействие с други надзорни и регулаторни органи:

– осъществяване на ефективна комуникация с други надзорни и регулаторни и особено с Българска народна банка, Комисия за финансов надзор, Комисия за енергийно и водно регулиране, Комисия за регулиране на съобщенията и с други органи, които работят с чувствителна финансова информация;

– поддържане на системни контакти с работодателските организации и особено с асоциациите във финансовия сектор – на банките, застрахователите, осигурителите, управляващите дружества;

– популяризиране дейността на КПНРО сред заинтересованите страни чрез публикуване на информация на интернет страницата на комисията, като и публикации в специализираните национални издания, при спазване на законовите изисквания за конфиденциалност.

3.2. Взаимодействие с ИДЕС:

– поддържане на високо доверие на професионалната организация към КПНРО чрез максимална прозрачност за действията и намеренията на комисията и чрез единодействие за издигане авторитета и признанието на одиторската професия в обществото;

– пълноценно използване на експертния потенциал на ИДЕС и на големите одиторски компании при осъществяване на дейността на комисията;

– информиране на професионалната организация за резултати от надзорната дейност на комисията и съвместно обсъждане на мерки за подобряване на професионалната дейност на регистрираните одитори;

– прилагане на механизъм за обратна връзка от регистрираните одитори относно ефекта от дейността на КПНРО.

3.3. Международно признание:

– активно участие в работата на Комитета на европейските органи за надзор на одита и неговите подгрупи и на Международния форум на независимите одитни регулатори;

– осъществяване на инициативи за двустранни срещи с водещи европейски одитни регулатори за външно мнение и оценка на постигнатото от комисията и идентифициране на области за подобрения;

– провеждане на съвместни обучения и/или инспекции, и/или разследвания с други надзорни органи над регистрираните одитори;

– участия в международни инициативи (форуми, кръгли маси, конференции и др.), по въпроси, свързани с дейността на КПНРО;

– включване в европейски и международни проекти, свързани с дейността по осъществяване на публичен надзор над одиторите и/или регулацията в областта на независимия финансов одит.

VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

В процеса на изпълнение на стратегията ще участват както председателят и членовете на КПНРО, така и всички служители на комисията. Измерването на напредъка в постигането на стратегическите цели на КПНРО се осъществява чрез стратегическа матрица, включваща следните елементи:

- области на напредъка;
- ключови фактори на напредъка;

- ключови индикатори за напредъка;
- целеви стойности на ключовите индикатори и срокове за тяхното постигане;
- стратегически инициативи (дейности) за постигане на целевите стойности и отговорни ръководители.

Матрицата координира усилията за изпълнение на стратегията и е основна предпоставка за разработването на оперативни годишни планове, т.е. за превръщане на стратегията в работещ механизъм, който генерира видими и измерими резултати за реализирането на мисията, визията и целите на КПНРО. Разработването на оперативния план включва определянето на дейностите, които следва да се предприемат за изпълнението на стратегията в рамките на съответната година. Оперативният годишен план ще включва дейностите, крайните срокове, необходимите ресурси, очакваните резултати, отговорните лица и рисковете за реализиране на дейностите.

VII. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Осъществяването на мониторинг и оценка на стратегията за развитие на КПНРО осигурява идентифицирането на евентуални проблеми при нейното изпълнение, както и установяване дали заложените стратегически цели са постигнати.

Мониторингът позволява отчитане степента на напредък по изпълнението на дейностите, като разкрива потенциални проблеми и отклонения от предварителните планове, дава възможност за своевременна реакция към променящата се среда и за предприемане на допълнителни действия.

Оценката за изпълнение на Стратегията за развитие на КПНРО ще покаже дали стратегическите цели на институцията са постигнати и дали КПНРО е достигнала състоянието, към което се стреми (реализирала е своята визия). Функциите по мониторинг и оценка ще бъдат интегрирани в съществуващата организационно-управленска структура на КПНРО, както следва:

– **Текущ мониторинг** – изпълнението на дейностите от оперативния годишен план се наблюдава текущо от ръководителите на структурни звена в рамките на ежедневната им дейност по управление и контрол. В случай на незадоволително изпълнение или забавяне ръководителите на структурни звена посочват причините за това и предлагат корективни мерки за преодоляване на възникналите трудности и за постигане на индикаторите за успех.

– **Ежегоден мониторинг** – в началото на всяка календарна година се оценява изпълнение на оперативния годишен план за предходната година и Матрицата за изпълнение на Стратегията за развитие на КПНРО, като ръководителите на структурните звена докладват дали предприетите корективни мерки, идентифицирани по време на междинния мониторинг, са имали желаните ефект. Комисията взема решение за предприемане на допълнителни корективни действия, при необходимост.

Стратегията е приета с Решение № 215/21.09.2021 г. на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.